

Резултати от социологическото проучване чрез ЗС и широката общественост в БДЧР

Настоящото приложение е изготвено в Рамките на Тема 13 „Консултации със заинтересованите страни за изготвянето на Планове за управление на речните басейни” от Проект по ОПОС с изпълнител „Консорциум Денкшат Кий Експертс.

След приключване на консултациите със заинтересованите страни във връзка с проекта на ПУРБ и Програмата от мерки, в периода 5.07.2009 – 31.07.2009 бе организирано и проведено социологическо проучване сред заинтересованите страни в Черноморски район за басейново управление, идентифицирани през първите етапи от проекта и широката общественост от страна на екипа на Консорциума, спечелил обществената поръчка за организиране на консултациите. Предварително от процеса на консултации бяха изведени проблеми и мерки за Черноморски район, които да залегнат в подготовката на въпросника за проучването. Бяха проведени телефонни интервюта със заинтересованите страни, идентифицирани през първите етапи от проекта и широката общественост, данните от които бяха обобщени. Бе направен анализ на резултатите от проведените интервюта.

Социологическото проучване е част от стратегията за достигане до широката общественост и събиране на мнението и предложенията на заинтересованите страни относно проблемите, касаещи управлението на водите и предложените в проекта на Плана мерки за решаването им.

Проучването събра количествена и статистически значима информация на базата на представителна извадка за мнението на обществеността като цяло и на заинтересованите страни относно управлението на водите в Черноморски район. Проучването постигна следните цели:

- Събра информация за мнението на заинтересованите страни за проблемите на водите в районите на басейново управление към настоящия момент;
- Проучи мнението на заинтересованите страни относно разработените в проекта на ПУРБ мерки за постигане на поставените цели;
- Измери мнението на заинтересованите страни относно риска от неизпълнение на залегналите в ПУРБ цели до изтичане на срока му през 2015 г.

Заинтересовани страни

Извадката се базира на пълния списък със заинтересованите страни, изготвен през първия етап на този проект („Стратегия за привличане на заинтересованите страни”). Тя включи заинтересовани страни в следните основни групи:

1. Държавни, областни и общински администрации;
2. Водоползватели;
3. Регионални инспекции, дирекции, лаборатории и др.;
4. Граждански, професионални и научни сдружения, неправителствени организации.

Широка общественост.

Извадката за широката общественост беше генерирана на случаен принцип сред населението. Извадката е представителна по географски и полов принцип, т.е. броят на интервютата е пропорционален на населението на всяка област.

Разпределение на проведените интервюта за БДЧР

БД	Общо	Широка общественост	Заинтересовани страни
БДЧР	678	576	102

Разпределение на широката общественост по области в обхвата на БДЧР

Общо БД	Област	576
БДЧР	Бургас	192
	Варна	204
	Добрич	27
	Сливен	20
	Търговище	54
	Шумен	79

Разпределение на широката общественост по общини

Община	Интервюта	Община	Интервюта
Аврен	4	Несебър	7
Айтос	26	Търговище	37
Аксаково	9	Нови Пазар	8
Балчик	9	Омуртаг	17
Белослав	3	Поморие	10
Бургас	104	Приморско	2
Варна	153	Провадия	11
Велики Преслав	8	Руен	10
Ветрино	5	Смядово	3
Върбица	5	Средец	8
Генерал-Тошево	8	Созопол	6
Девня	5	Суворово	1
Долни Чифлик	8	Хитрино	3
Дългопол	5	Шабла	3
Каварна	7	Шумен	48
Камено	3	Сунгурларе	12
Котел	20	Царево	4
Каспичан	4		

Демографски характеристики на широката общественост в БДЧР

	Пол		Възраст	Работен статус			
	Мъже	Жени	Средна възраст	Работи	Безработен	Студент	Пенсионер
БДЧР	49%	51%	48	65%	8%	4%	23%

		Участвали в обсъжданията на ПУРБ		Интересуват се от повече информация за проблемите и мерките в ПУРБ		Знаете ли към кого да се обърнете ако искате да получите повече информация за ПУРБ	
		Не	Да	Не	Да	Не	Да
БДЧР	ШО	-	-	49%	51%	79%	21%
	ЗС	53%	47%	7%	93%	2%	98%

На респондентите, които се интересуват от повече информация за ПУРБ и не знаят към кого да се обърнат беше предоставена информацията за контакт на съответната дирекция.

Общи изводи от социологическото проучване

Проблемите, свързани с водите предизвикват сериозен интерес сред населението.

Интересът се простира от желанието на хората да допринасят за опазването на околната среда като цяло, през високото ниво на заинтересованост към целите на ПУРБ, до

желанието да се запознаят по-подробно и да получат повече информация за проблемите и мерките, залегнали в плана.

От друга страна, обаче, ПУРБ не се радва на много голяма популярност. Повечето от заинтересованите страни са чували за него, но болшинството не са запознати подробно със съдържанието му. Широката общественост не е чувала за Плана, което е очакван резултат.

След като се запознаят с основните проблеми и мерки, залегнали в ПУРБ, мнозинството от ЗС и широката общественост ги намират за важни и адекватни за състоянието и проблемите на водните тела в техния регион. Тези, които са запознати поне донякъде със съдържанието на ПУРБ, също го намират за адекватен.

Извод и препоръка: Отношението на ЗС и широката общественост към проблемите на водните тела и ПУРБ е много благоприятно и предоставя добра възможност за ползотворно сътрудничество при реализацията на плана. Необходимо е да се засили нивото на информираност и комуникация, за да бъде реализиран потенциалът на ПУРБ.

Като цяло идентифицираните проблеми и мерки се възприемат и от ЗС, и от широката общественост като много важни. Ако трябва да ги приоритизират, респондентите дават приоритет на следните проблеми (общо за страната):

- Лошо състояние или липса на съоръжения за пречистване и водоснабдяване;
- Замърсяване на водите и почвите;
- Изсичане на горите.

Най-важните мерки общо за страната са както следва:

- Канализации и ПСОВ;
- Водопреносните мрежи;
- Контрол върху изхвърлянето на отпадъчни води;
- Забрани за изсичане на гори;
- Допречистване на индустриални отпадъчни води (за ЗС);
- Пречиствателни съоръжения за питейни води (за широката общественост).

Като се вземе под внимание важността, която хората придават на проблемите, състоянието на водите и наложителността от вземане на мерки, не е изненадващ фактът, че мнозинството от заинтересованите страни са относително скептични относно реализацията на целите на ПУРБ. Около 90% определят риска от непостигане на целите като среден (~50%) или голям (~40%).

Извод и препоръка: Скептичното отношение на заинтересованите страни е още една причина за засилване на комуникацията и въвличането им в процеса на решаване на тези важни за тях и според тях проблеми. Ключът към постигане целите на ПУРБ е в превръщането му в грижа и отговорност на всяка заинтересована страна, вместо в налагането му „отгоре”, което естествено води до противопоставяне и недоверие. За да са успешни и приложими на практика и в предвидените срокове, решенията трябва да са ясни и разработени с участието на тези, които ще ги изпълняват.

Резултати за Черноморски басейнов район

Околна среда, състояние на водите и наложителност за подобряването им

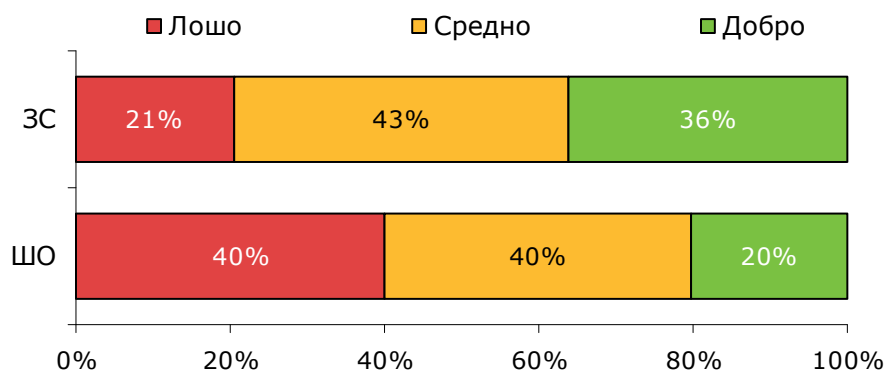
Като цяло, и двете аудитории смятат, че е изключително важно да допринасят за опазване на околната среда и проблемите, свързани с водите ги интересуват силно. В резултат, мнозинството смята, че е наложително да се вземат мерки за подобряване състоянието на водите в страната.

Доколко се интересувате от проблемите, свързани с водите във Вашия регион? (% рейтинг 4-5)	
Широка общественост	Заинтересовани страни
74%	90%

Доколко според Вас е наложително да се вземат мерки за подобряване на състоянието на водите във Вашия регион? (% рейтинг 4-5)	
Широка общественост	Заинтересовани страни
85%	84%

Интересно е разминаването в оценката на широката общественост и ЗС относно *състоянието* на водите в техния регион. 40% от широката общественост го определят като лошо, в сравнение с едва 21% от ЗС. Всеки трети от заинтересованите страни в БДЧР смята, че състоянието на водите в региона е добро. Въпреки това, мнозинството и от двете аудитории смята за наложително да се вземат мерки за подобряване на състоянието им.

Състояние на водите в региона

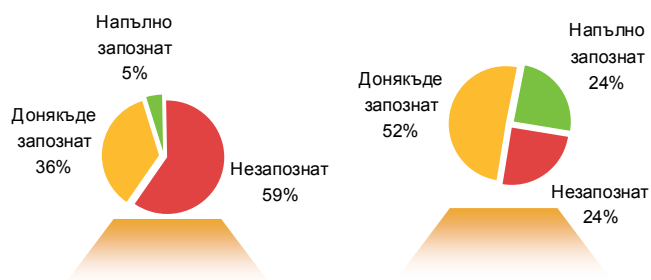
Проект на ПУРБ

80% от ЗС са информирани за съдържанието на ПУРБ, от които обаче едва всеки 4-ти е напълно запознат, а сред широката общественост едва 1 от 7 човека. Въпреки ниския процент на информираност за съдържанието на ПУРБ, мнозинството от широката общественост и от ЗС смятат, че целите, залегнали в плана силно ги засягат (след кратко представяне на основната цел на ПУРБ – „опазване и възстановяване на водите в страната с програма от мерки, които да бъдат реализирани до 2015 г.”).

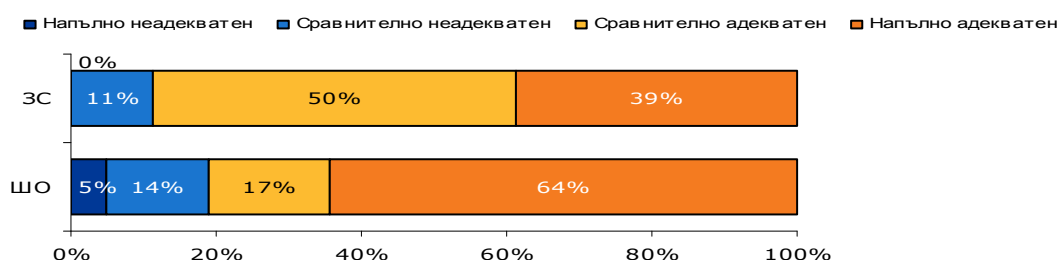
Чували ли сте за Плана за управление на речните басейни, изготвени от БД?	
(% Да)	
Широка общественост	Заинтересовани страни
15%	80%

До каква степен смятате, че целта за подобряване на състоянието на водите във Вашия регион Ви засяга?	
(% рейтинг 4-5)	
Широка общественост	Заинтересовани страни
86%	97%

До колко сте запознат със съдържанието на ПУРБ?

Доколко намирате ПУРБ за адекватен на нуждите на региона?

Проблемите

Заинтересованите страни и широката общественост намират повечето идентифицирани проблеми, свързани с водите за важни.

Доколко според Вас е важно да се вземат мерки за решаване на всеки един проблем? Използвайте скала от 1 до 5, където 1 е „никак не е важно”, а 5 е „много е важно”.

За широката общественост най-неотложно за решаване е **лошото състояние или липса на съоръжения за пречистване и водоснабдяване**. Следват го **замърсяване на водите и почвите**. ЗС също определят за най-неотложен проблем **лошото състояние или липса на съоръжения за пречистване и водоснабдяване**, следван от **недостатъчната канализация при мащабно строителство в курортните зони**.

И за двете аудитории, най-малко важният проблем (макар и само относително, в сравнение с останалите изброени проблеми) е използването на влажните зони за земеделска земя.

Най-неотложен проблем за решаване във Вашия регион?

БДЧР: Широка общественост

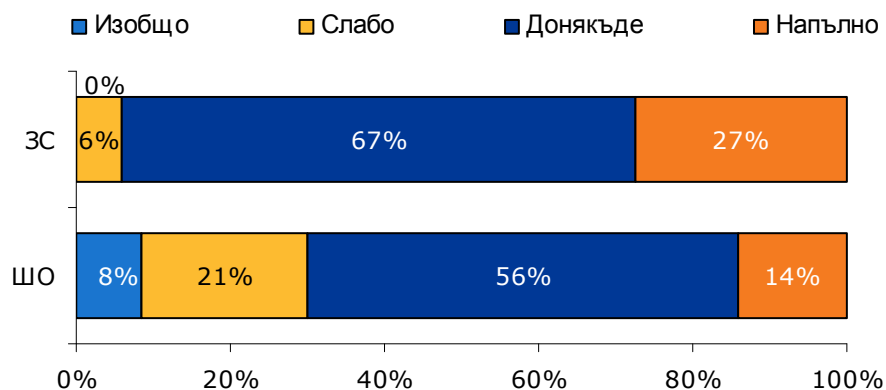

БДЧР: Заинтересовани страни

Над 2/3 от широката общественост и над 90% от ЗС смятат, че проблемите, залегнали в ПУРБ покриват проблемите, свързани с водите в техния регион.

Доколко проблемите в ПУРБ покриват проблемите с водите в региона

Мерките

Мерките, които Басейновите дирекции идентифицираха като най-важни се определят като такива и от заинтересованите страни и широката общественост, макар и с различен интензитет.

Петте най-важни мерки според заинтересованите страни в БДЧР са:

- Канализации и ПСОВ
- Водопреносните мрежи
- Контрол върху изхвърлянето на отпадъчни води
- Забрани за изсичане на гори
- СОЗ

Петте най-важни мерки според широката общественост в БДЧР са:

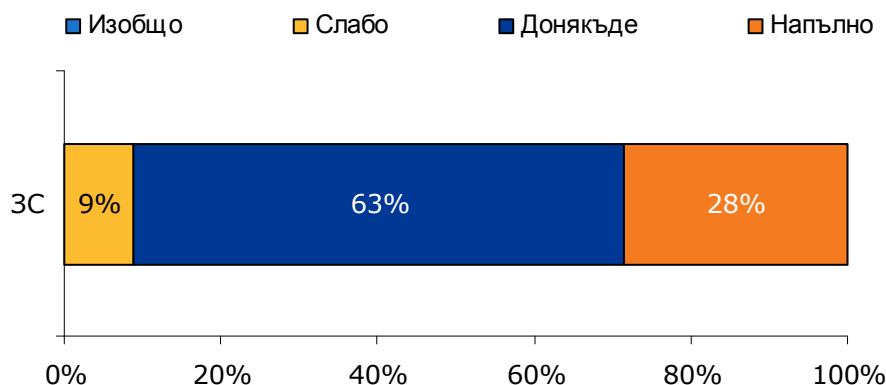
- Водопреносните мрежи
- Контрол върху изхвърлянето на отпадъчни води
- Забрани за изсичане на гори
- Канализации и ПСОВ
- Сметища

И за двете аудитории относително най-малко важните мерки са:

- Алтернативни източници за водоснабдяване
- Контрол на водовземането от подземни води

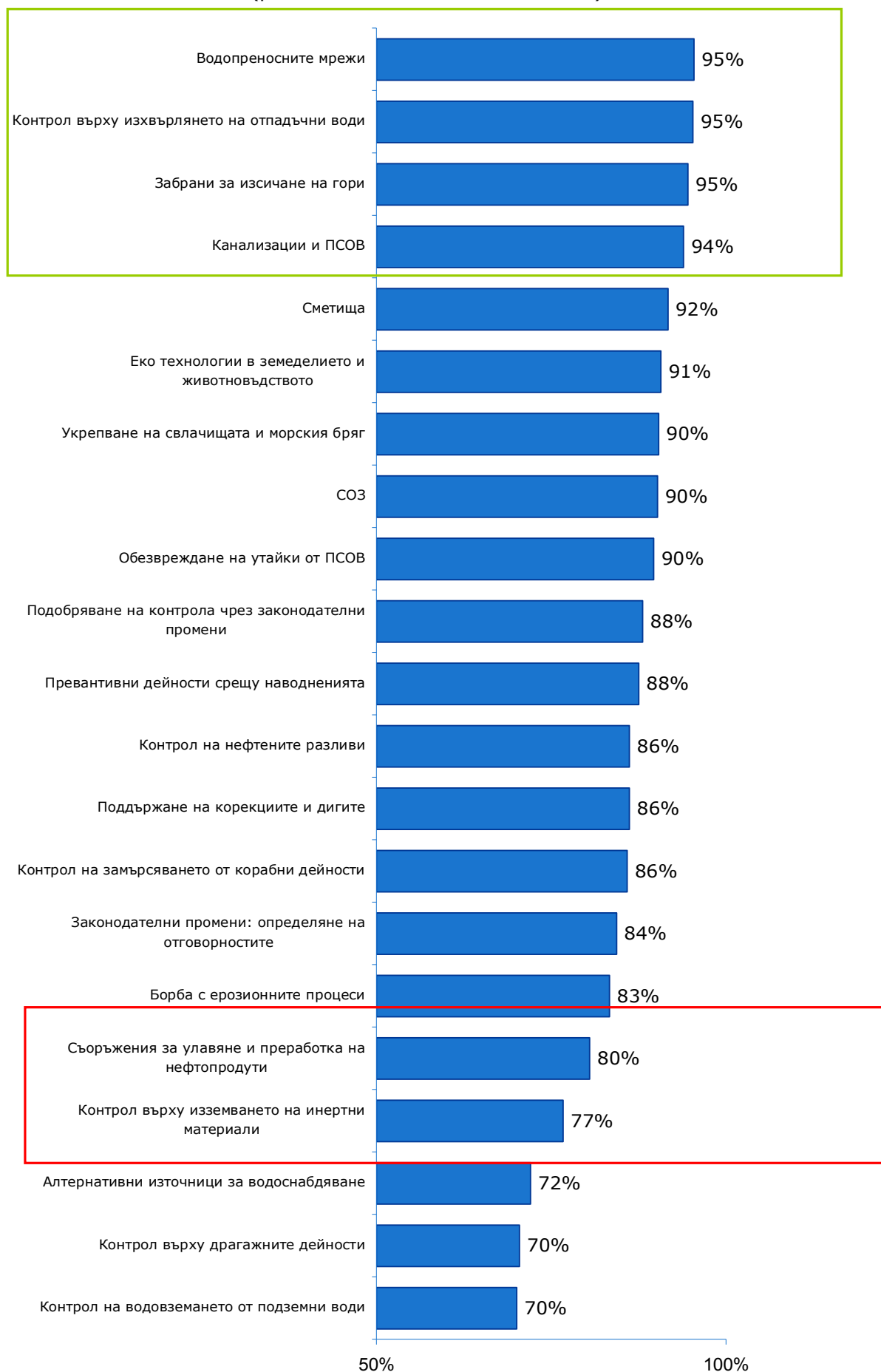
На графиката по-долу са подредени всички мерки, включени в проучването (скала от 1 до 5, където 1 е „изобщо не си заслужава“, а 5 е „напълно си заслужава“ да се инвестират средства и усилия за въвеждане на съответната мярка).

Над 90% от заинтересованите страни смятат, че изброените мерки покриват донякъде или изцяло основните проблеми и необходиминости за управлението на водите в съответния регион.

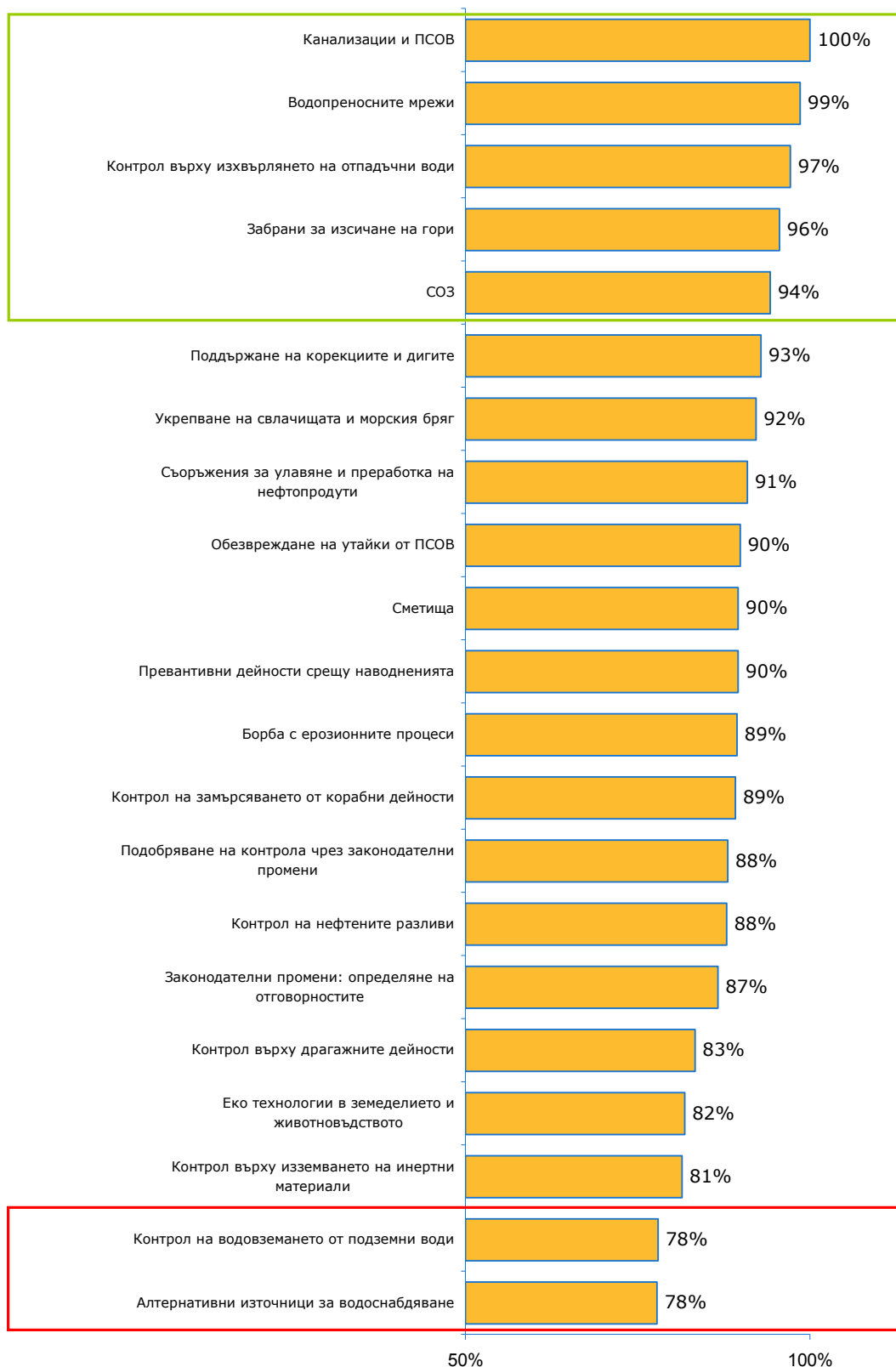
Широка общественост: Доколко си заслужава да се инвестират средства и усилия за съответната мярка?

Мерки
(рейтинг 4-5 по петобална скала)

Заинтересовани страни: Доколко си заслужава да се инвестират средства и усилия за съответната мярка?

Мерки
(рейтинг 4-5 по петобална скала)

Риск

Над 90% от заинтересованите страни оценяват риска от непостигане на целите на Плана за управление на речните басейни до края на периода на действието му (2015 г.) като среден или голям.

БДЧР: Заинтересовани страни

Изводите, направени след приключването на шестмесечните обсъждания, намират потвърждение и след приключването на социологическото проучване - приоритет получават преди всичко мерки, свързани с по-добро управление и ефективен контрол, които не изискват значими финансови инвестиции. Това показва, че постигането на добро състояние на водите не е въпрос на пари, а по-скоро на политическа воля и управленски решения.

Въпреки липсата на информация, и гражданите и ЗС разбират дългосрочната полза за самите тях и икономиката от доброто екологично състояние на водните тела. Това разбиране е добра основа за изпълнението на ПУРБ, но недостатъчна за степента на ангажираност, която БД очакват в процеса на работа за постигане на целите на ПУРБ, което оставя въпроса за работата по информираността и публичността като дългосрочен приоритет, който трябва да бъде заложен като задължителен стратегически елемент с необходимата тежест. Фактът, че половината от гражданите се интересуват от повече информация за проблемите и мерките за управление на речните басейни подкрепя направения извод.